

היחידה ללימודי המשך והשתלמויות
 ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל
 הפקולטה למדעי החברה ע"ש גרשון גורדון
 אוניברסיטת תל אביב

2026

סילבוס התוכנית להכשרת מנחי קבוצות - תשפ"ז - תשפ"ח / 2026-2028

מנהלת אקדמית: פרופ' מרים גולן

הלימודים מתקיימים באופן פרונטלי בקמפוס, אחת לשבוע, בשעות 14:00 עד 20:00.

6 שעות שבועיות (למעט בשנה השנייה – סמסטר א' – בו יילמדו 5 שעות שבועיות), סה"כ 376 שעות אקדמיות בתוכנית כולה.

ימי הלימוד:

בשנה הראשונה בימי ב'

בשנה השנייה בימי ד'

פתיחת שנת הלימודים תשפ"ז: 19/10/2026. לוו"ז מפורט יימסר בסמוך למועד הפתיחה.

הערה: ייתכנו שינויים בתוכנית הלימודים עקב אילוצים שונים.

* שימו לב: מתקיימות פעילויות גם בחופשות הסמסטר.

שנה א'

שנה א' - סמסטר א'

• מבוא לפסיכודינמיקה של קבוצות

הקורס יעסוק במושגי יסוד אוניברסאליים ובגישות בעבודה קבוצתית.

התכנים הנלמדים בקורס:

1. עולם הקבוצות מבחינה כרונולוגית, היסטורית ופילוסופית
2. קריאת קבוצה באמצעות תוכן, תהליך, צורה ודינמיקה
3. תרומתו של זיגמונד פרויד לחשיבה על קבוצות
4. תרומתו של ביון – הקבוצה כשלם
5. תרומתו של יאלום
6. הקונפליקט המוקדי
7. הפרספקטיבה ההתפתחותית – הפסיכודינמיקה של הקבוצה כשלם

• דינמיקה קבוצתית – "חווית המשתתף כחלק מהלמידה"

הקבוצה מחולקת לשתי תת-קבוצות, כאשר כל קבוצה מונחית ע"י שני מנחים.

מטרות ההתנסות:

למידה על תהליכים קבוצתיים, אישיים ובין אישיים, תוך התנסות בחוויה כמשתתף.

* חופשת סמסטר שנה א'

• בחופשת הסמסטר תתקיים **סדנת תנועה** (על המועד תימסר הודעה בנפרד).

שנה א' - סמסטר ב'

• התאוריה של הפרקטיקה בפרספקטיבה התפתחותית

מטרות הקורס:

הקניית מיומנויות הנחיה ועיגון בתיאוריה של הנחיית קבוצות.

נושאי הלימוד:

Setting; קו-הנחיה וחלוקת תפקידים; השימוש בכאן ועכשיו; שימוש במטפורות; הכלה, הקשבה ואמפתיה; הזמנה לשיתוף Sharing; שיקוף ופירוש; הלא מודע הקבוצתי ופירוש; הזמנה למודעות; תרגום למטלה וטיפול בהתנגדויות.

• **תצפית מודרכת על קבוצה**

הקורס בנוי משני חלקים:

א. שעתיים צפייה מודרכת בקבוצת סטודנטים שתונחה על-ידי זוג מנחים מסגל התוכנית.

ב. שעתיים דיון בתהליכים ואירועים שהתרחשו בקבוצה הנצפית.

הדיונים ינוהלו על-ידי מורה קורס התצפית ובשיתוף יחידת ההנחיה של הקבוצה הנצפית.

קורס זה שם דגש על פיתוח היכולת לנתח תהליכים קבוצתיים והתערבויות הנחיה בעת התרחשותם, על רקע מצב הקבוצה, מטרותיה ודרכי עבודתה.

שנה ב'

שנה ב' - סמסטר א'

• **תרומתו של פוקס לעבודה קבוצתית**

S.H.Foulkes, מייסד גישת האנליזה הקבוצתית, מציע תיאוריה המשלבת בין הבנות פסיכואנליטיות של תהליכים מודעים ובלתי מודעים, תוך-אישיים ובין-אישיים, בקונטקסט החברתי והתרבותי האופייני שבו הם מתרחשים.

בקורס יוצג "תרגום" גישת האנליזה הקבוצתית למודל הנחיה ייחודי בשירות יצירת תהליכי שינוי אפקטיבי ברמת הארגון הפרט והקבוצה. "התרגום" מתבסס על שילוב בין המשגה תיאורטית לבין ניסיון רב שהצטבר בעבודה בשטח עם מגוון רחב של ארגונים וקבוצות.

• **הנחיית עמיתים – מיומנויות הנחיה**

הקורס יתקיים בשתי קבוצות מקבילות.

מטרות הקורס:

לימוד ותרגול מיומנויות הנחיה באמצעות הנחיית עמיתים.

כל סטודנט יתנסה בהנחיית מפגש של קבוצת העמיתים. לאחר ההנחיה יתקיים דיון, עיבוד וניתוח ההנחיה.

ללומדים תתאפשר חקירת עמדת המנחה, חווית המשתתף ומבט הצופה.

שנה ב' - סמסטר ב'

• **הנחיה משותפת - הנחיית למידה**

הקורס בנוי משני חלקים:

א. התלמידים משולבים כמנחים בקבוצה לצד מנחה מנוסה מבין חברי סגל התוכנית. הקבוצה המונחית מתקיימת במסגרת תוכניות הלימודים במחלקות שונות באוניברסיטה ובמסגרות אחרות. ** העבודה המשותפת תידון מידי שבוע עם מנחה הקבוצה.

ב. קבוצת הדרכה בנושא ההנחיה המשותפת (מספר קבוצות מקבילות). התלמידים בקבוצות ההדרכה דנים בעבודה המשותפת, בהתערבויות המנחה והמנחה עמית, בתהליכי הקבוצה וכו', וזאת באמצעות מודלים תיאורטיים ופיתוח סגנונות הנחיה אישיים.

** קבוצות אלו אינן מתקיימות בהכרח ביום הלימודים הקבוע בתוכנית. על התלמידים להתאים עצמם למועדים בהם יתקיימו הקבוצות. אין התוכנית מתחייבת לאפשר התנסות זו ביום הלימודים הקבוע.

- **בחופשת הסמסטר אחת לשנתיים, יתקיים אירוע מערכתי לכל קהילת הלומדים והמלמדים. מועדי האירוע יימסרו במהלך שנת הלימודים.**

- **סדנת סיכום ופרידה**